

UTKAST SAKSFRAMLEGG HØRING AV TILTAKSPLAN

Innstilling:

XXX kommune vedtar å legge forslag til *Tiltaksplan for spredt avløp 2021-2027 for Nordre Fosen vannområde* ut på høring og offentlig ettersyn i perioden 25.09.20-06.11.20.

Sakens bakgrunn og innhold:

EUs rammedirektiv for vann er tatt inn i norsk rett gjennom vannforskriften. Vannforskriften setter forpliktende mål for miljøtilstanden i alt vann og gir føringer for utarbeidelsen av regionale vannforvaltningsplaner. Kommunene skal legge regional vannforvaltningsplan for vannregion Trøndelag som nå er under rullering til grunn for sin planlegging. I vannregion Trøndelag er forurensning fra avløp en hovedutfordring.

Kommunen er forurensningsmyndighet for utslipp av sanitært avløpsvann fra mindre avløpsanlegg etter kapittel 12 i forurensningsforskriften. Som forurensningsmyndighet har kommunen plikt til å håndheve det regelverket som gjelder for slike avløpsanlegg og må overvåke miljøtilstanden i vassdrag og sjø, og om nødvendig iverksette miljøtiltak innenfor eget myndighets- og virksomhetsområde.

Dette innebærer blant annet at kommunen må

- drive kontroll og tilsyn med avløpsanleggene
- ha oversikt over anleggene, deres tilstand og hvilke tillatelser om er gitt
- stille kompetansekrav til de som skal planlegge og bygge avløpsanlegg
- gi tillatelse til utslipp av avløpsvann etter kravene i kapittel 12 i forurensningsforskriften

Kommunene på Fosen er i ferd med å vedta en lokal forskrift som erstatter forurensningsforskriftens §§ 12-7 til 12-13. I forskriften utdypes blant annet krav til:

- avløpsnett
- rensing av utslipp
- dokumentasjon av rensegrad
- lokalisering av utslippssted
- utforming og drift av renseanlegg

Innholdet i tiltaksplanen

Det er registrert over 7100 private avløpsanlegg på Fosen som ikke er knyttet til det kommunale avløpsnettet i dag. Svært mange av kloakkutslippene fra spredt bebyggelse har dårlig rensing og tilfredsstiller ikke dagens krav til utslipp. Opprydding i private avløpsanlegg er dermed et svært viktig tiltak for å følge opp vannforvaltningsplanen.

Tiltaksplanen har som mål at forurensningen fra spredt avløp skal begrenses så mye at målet om god økologisk tilstand i vannforekomstene kan nås. Dette skal skje ved at alle spredte avløpsanlegg som ikke tilfredsstiller dagens rensekrav skal utbedres eller tilknyttes kommunalt nett. Samtidig er det viktig å sikre drikkevannskilder (overflatevann og private brønner) mot forurensning fra spredte avløp, samt å sikre at ikke forurensning fra spredte avløp hindrer brukerinteressene knyttet til vannet, som f.eks. bading.

Tiltaksplanen gir føringer for hvordan kommunen skal ivareta sitt myndighetsansvar over eksisterende, private avløpsanlegg, og gjennom avløpstiltak begrense forurensning fra avløpsanleggene. Arbeidet må koordineres med forurensningstiltak i bl.a. landbrukssektoren, som også bidrar med utslipp av næringsalter til vassdrag.

Det er utarbeidet et tiltakssonekart for hver kommune som angir hvilken prioritet forskjellige områder har. Inndelingen er basert på resipientens miljøtilstand og brukerinteresser slik at oppryddingsarbeidet først vil gjennomføres i de mest sårbare områdene.

Tiltaksplanen beskriver videre hvordan arbeidet med tilsyn og opprydding i spredte avløp skal foregå, og hvordan kommunene skal sikre en åpen, informativ og ryddig prosess. Det skisseres en fremdriftsplan for oppryddingen, og det anslås at omtrent halvparten av anleggene vil få pålegg om opprydding eller tilknytning til kommunalt nett. Dette er et grovt anslag, og tiltaksplanen vil følges opp av en oppryddingsplan for hver enkelt kommune.

Vedleggene til tiltaksplanen inneholder for hver enkelt kommune et kart som viser prioritering av områder for opprydding, en oversikt over vannforekomster som er påvirket av spredt avløp og en liste over tiltak som i dag ligger i databasen Vann-Nett som grunnlag for rullering av den regionale vannforvaltningsplanen.

Tiltaksplanen er utarbeidet i samarbeid mellom kommunene i vannområdet med det politisk oppnevnte vannområdeutvalget som styringsgruppe. Vannområdeutvalget består av én representant fra hver kommune med vara: Jon Husdal (Åfjord, leder), Rune Schei (Indre Fosen), Egil Arve Johannessen (Osen) og Jostein Tårnes (Ørland).

Konsekvenser av tiltaksplanen

Tiltaksplanen vil ha økonomiske konsekvenser for privatpersoner som blir berørt av vedtak om opprydding, enten dette omfatter tilknytning til kommunalt avløpsanlegg eller utbedring av private anlegg. Disse kostnadene kommer imidlertid ikke direkte som en følge av tiltaksplanen, men som en følge av nasjonale føringer gjennom vannforskriften og forurensningsforskriften som gjelder alle avløpsanlegg.

Tiltaksplanen vil i tillegg ha økonomiske konsekvenser for alle kommunene, både når det gjelder personalressurs og investeringskostnader. Det anslås at kommunene samlet vil ha behov for en dedikert ressurs på 5-6 årsverk knyttet til oppryddingsarbeidet alene. Omtrent halvparten av lønnsutgiftene anslås dekket gjennom saksbehandlingsgebyr.

Det er også viktig at kommunene tidlig tar tak i egne avløpsanlegg slik at også disse innfrir dagens krav til utslipp. Tilknytning til kommunalt avløpsanlegg gir totalt sett den laveste kostnaden for forbrukeren og vil være den foretrukne løsningen der forholdene ellers ligger til rette for dette. Etablering av nye og utvidelse av eksisterende kommunale anlegg er derfor svært aktuelt og vil kreve både personalressurser og investeringsmidler.

Vurdering:

Kommunene er gjennom nasjonale føringer for vannforvaltningen pålagt å prioritere avløpstiltak høyt i kommende planperiode. Tiltaksplanen bidrar til at kommunen kan gjennomføre dette. Kostnadene knyttet til gjennomføring av planen er synliggjort. Selv om deler av oppryddingsarbeidet dekkes gjennom saksbehandlingsgebyret er det behov for å avsette friske midler til arbeidet i budsjett og økonomiplan.

Samtidig er det naturlig at det gjøres en gjennomgang av behov for utbygging av kommunale avløpsanlegg, slik at det ikke kreves utbedring av spredte avløp i områder hvor tilknytning til kommunalt avløp er nært forestående. På denne måten reduseres også det fremtidige behovet for utbygging av spredte avløp. Investering i avløpsanlegg er en del av kommunens selvkostområde og finansieres over avløpsgebyret.

Selv om iverksetting av tiltaksplanen kan bety økte utgifter for en del av Fosens innbyggere på grunn av pålagte oppgraderinger, er dette god samfunnsøkonomi og svært viktig for å ivareta godt vannmiljø i fremtiden.

Styringsgruppa besluttet i e-post møte, at tiltaksplan spredte avløp kan fremsendes til første gangs behandling i kommunene. For å ivareta åpenhet og medvirkning foreslås seks ukers høring av tiltaksplanen. Hensikten er at de berørte får en mulighet til komme med sine synspunkter.

Oppsummering:

Tiltaksplanen setter mål for begrensning av forurensning fra spredt avløp, beskriver hvordan oppryddingsarbeidet skal gjennomføres og skisserer en fremdriftsplan. Økonomiske konsekvenser av planen synliggjøres. Tiltaksplanen viser videre hvilke områder i hver enkelt kommunene som skal prioriteres i oppryddingsarbeidet, og hvilke tiltak som er foreslått.

Det anbefales at tiltaksplanen legges ut til høring i seks uker.